

Themabijeenkomst 'Monitoring in het PAS'

21 september 2016

Monitoring als onderdeel van het Programma Aanpak Stikstof krijgt nu vorm in de praktijk. Goede samenwerking tussen provincies, terreinbeheerders en adviesbureaus is daarbij één van de succesfactoren. Als bijdrage aan de samenwerking organiseren het PAS-bureau en het Netwerk Groene Bureaus in het kader van de PAS-Campus een bijeenkomst met provincies, terreinbeheerders en groene adviesbureaus over de uitgangspunten van de monitoring van natuurwaarden en over de actuele ervaringen bij de uitvoering van die monitoring.

Aanleiding voor de bijeenkomst

Met het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 (PAS) willen de provinciale overheden en rijksoverheid de bescherming en ontwikkeling van kwetsbare, voor stikstof gevoelige natuur in Natura 2000 gebieden en economische ontwikkeling combineren. Het programma omvat brongerichte maatregelen voor stikstofdepositie en herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. De herstelmaatregelen zijn gebaseerd op gebiedsanalyses en leiden tot ontwikkelruimte voor economische activiteiten. Het programma wordt ingezet voor vergunningverlening voor activiteiten die kunnen leiden tot (nieuwe) stikstofemissies. Het programma heeft betrekking op 117 Natura 2000-gebieden met voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. De eerste Nbwet-vergunning onder de Programmatische Aanpak Stikstof werd in september 2015 verleend. Monitoring is een cruciaal onderdeel van het PAS.

Monitoring als onderdeel van het PAS

De voortgang van het programma wordt gemonitord op onder meer de effectiviteit van herstelmaatregelen voor het bereiken van de natuurdoelen. In de monitoring staan natuurkwaliteit, procesindicatoren voor natuurherstel, de voortgang van uitvoering van herstelmaatregelen en een jaarlijks veldbezoek centraal. Als blijkt dat de natuurdoelen van het PAS in gevaar komen, wordt het PAS bijgestuurd.

De monitoring is de basis voor jaarlijkse gebiedsrapportages natuur en een jaarlijkse landelijke monitoringsrapportage natuur naar aanleiding waarvan besloten kan worden over bijsturing. Tevens worden na drie jaar en na vijf jaar integrale monitoringrapportages opgesteld (evaluatie Programma en evaluatie gebiedsanalyses). Het 'Monitoringsplan bij het programma aanpak stikstof 2015-2021' beschrijft de benodigde monitoringsinformatie, rapportagevormen en organisatorische aspecten.

Doel en opzet van de bijeenkomst

De monitoring is in gang gezet en de consequenties voor provincies, terreinbeheerders en adviesbureaus worden nu zichtbaar. De praktijk geeft inzicht in de (optimale) uitvoering van de monitoring. Met de bijeenkomst delen PAS-bureau, provincies, terreinbeheerders en adviesbureaus hun visies op de inhoud en organisatie van monitoring en kijken gezamenlijk naar actuele discussies en de toekomstige uitvoering van de monitoring.

- Het Ministerie van Economische Zaken en BIJ12 geven een overzicht van het PAS, waaronder de maatschappelijke en beleidsmatige betekenis van het PAS, het Monitoringsplan bij het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 en PAS-elementen die richtinggevend zijn voor de monitoring: habitattypen, kritische depositiewaarde, herstelstrategieën en procesindicatoren voor natuurherstel.
- Enkele provincies lichten hun huidige activiteiten op het gebied van monitoring toe (doelen, werkwijze, verwachtingen en leerpunten) en de recente ervaringen met het jaarlijks veldbezoek.
- Adviesbureaus en terreinbeheerders leveren hun inbreng in drie interactieve parallelsessies waarbij zij aan de hand van specifieke vraagstukken worden uitgedaagd hun visie te geven en hun praktijkervaringen in te brengen. Thema's zijn procesindicatoren, kwaliteit van gegevens en planning van toekomstige monitoringactiviteiten.
- De dag sluit inhoudelijk af met een discussie over de leerpunten en de vraag of de markt de monitoring aan kan, gevolgd door een drankje.

Programma 'Monitoring in het PAS'

10.00 uur	Opening	Johan Burger Directeur ATKB / voorzitter Netwerk Groene Bureaus
10.10 uur	Het PAS in maatschappelijke context Doel van het PAS, welke beleidsbeslissingen worden gebaseerd op het PAS? Wat is de economische en ecologische betekenis?	Bas Clabbers Ministerie van EZ, Directie Natuur en Biodiversiteit
10.30 uur	Monitoringplan bij het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 Belang en context van de PAS-monitoring; uitdagingen in de implementatie; Digitale Keten Natuurinformatie	Jan Willem van der Vegte PAS-bureau
10:50 uur	Habitattypen, Kritische Depositiewaarde en Herstelstrategieën Systematiek voor het realiseren van de doelen voor Natura 2000-gebieden; uitgangspositie voor de monitoring.	Dick Bal Ministerie van EZ, Programmadirectie Natura 2000 Peter van der Molen BIJ12, unit Natuurinformatie en Natuurbeheer
11:10 uur	PAUZE	
11:30 uur	Procesindicatoren voor natuurherstel Gekozen indicatoren, de verwerking van monitoringgegevens over indicatoren tot informatie over de kwaliteit en de beoordeling van herstel.	Peter van der Molen BIJ12, unit Natuurinformatie en Natuurbeheer
11:50 uur	Discussie over de uitgangspunten van de monitoring Maakt de aanpak uitspraken over natuurherstel mogelijk? Kunnen we van deze monitoring leren over de effectiviteit van genomen maatregelen? Wat zijn de sterktes en zwaktes van de uitgangspunten voor de monitoring?	Johan Burger Directeur ATKB / voorzitter Netwerk Groene Bureaus
12:10 uur	Monitoring door de provincie ... Doelen, werkwijze, verwachtingen en leerpunten in relatie tot de markt.	Gevraagd
12:30 uur	LUNCH	
13:30 uur	Monitoring door de provincie Fryslân Doelen, werkwijze, verwachtingen en leerpunten in relatie tot de markt.	Meinte Engelmoer Provincie Fryslân
13:50 uur	Monitoring door de provincie Noord-Brabant Doelen, werkwijze, verwachtingen en leerpunten in relatie tot de markt.	Jaap van der Linden Provincie Noord-Brabant
14.10 uur	Drie interactieve parallelsessies Adviesbureaus en terreinbeheerders geven hun visie op aangedragen vraagstukken van provincies, met als thema's: procesindicatoren, kwaliteit van habitattypenkaarten en monitoringgegevens en planning. 1. Procesindicatoren: hoe pas je procesindicatoren toe in de praktijk? Wat zijn de keuzes en hoe houd je het betaalbaar, ...? 2. Kwaliteit van habitattypenkaarten en monitoringgegevens: hoe werkt de kwaliteit van habitattypenkaarten door in de monitoring, wat bepaalt de kwaliteit van de monitoringgegevens, hoe kun je optimaliseren, ...? 3. Planning: wat is een logisch rooster voor activiteiten bij het opzetten van monitoring; welke capaciteit is nodig; is de benodigde capaciteit beschikbaar, ...?	Facilitators: Peter van der Molen BIJ12, unit Natuurinformatie en Natuurbeheer Marlies Ellenbroek BIJ12, unit Natuurinformatie en Natuurbeheer Jan Willem van der Vegte BIJ12, PAS-bureau
15:30 uur	PAUZE	
15.50 uur	Resultaten van de parallelsessies met als thema's: <ul style="list-style-type: none">• Leerpunten van deze dag• Kan de markt de monitoring aan?• Wat zijn de valkuilen voor de toekomst?	Jan Willem van der Vegte Manager PAS-bureau
16.30 uur	Sluiting en drankje	

Vragen die op deze dag aan de orde komen, zijn ondermeer:

- Wat zijn de uitgangspunten voor de monitoring?
- Zijn de gestelde eisen aan de monitoring voldoende om herstel waar te kunnen nemen?
- Hoe krijgt de monitoring in de praktijk inhoudelijk en organisatorisch vorm?
- Welke deskundigheid over de verschillende habitattypen is nodig?
- Hoe werkt de kwaliteit van habitattypenkaarten door in de monitoring?
- Hoe ziet een gebiedsrapportage eruit?
- Is straks evaluatie van het PAS als geheel mogelijk?
- Hoe gaan de verschillende provincies en terreinbeheerders met monitoring voor het PAS om?
- Wat zijn de verwachtingen van het jaarlijkse veldbezoek?
- Hoe pas je procesindicatoren toe in de praktijk?
- Hoe geef je kwaliteitsbewaking van gegevens vorm?
- Is er een logische planning voor toekomstige activiteiten?
- Wat kan de markt van adviesbureaus leren van de eerste ervaringen?
- Zijn er drempels voor de samenwerking tussen de verschillende partijen?

Deelnemers: provincies, terreinbeheerders en groene adviesbureaus

Locatie: Provinciehuis Utrecht

Datum: 21 september 2016 (10.00 uur tot 16.30 uur)

Organisatie: Netwerk Groene Bureaus, BIJ12 en PAS-Campus

Aanmelden: www.netwerkgroenebureaus.nl/monitoringinhetsPAS. Aan deelname zijn geen kosten verbonden.